EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 612 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Italian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 612 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Italian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[3], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

---

1 EUVL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

(2) REPowerEU-asetuksella[4], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Italia on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[5] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[6]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[7]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2024 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Italia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Italian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2024. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan

---

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[8]. Uuden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset suunnittelukaudelle, jonka pituus on neljä tai viisi vuotta jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[9] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan

---

8 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) sekä neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä vi) sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Italia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Italian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[10]. Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[11]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Italia on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Italia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2024 vakausohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Italian puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Italiaa koskevan maaraportin vuodelta 2024[12]. Siinä arvioidaan Italian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Italia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Italian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Italiasta perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Italian makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission henkilöstön arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin huhtikuussa 2024[13]. Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että

---

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Italian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

11 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Italian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 16051 2023 INIT).

12 SWD(2024) 612 final.

13 SWD(2024) 104 final.

Italialla on makrotalouden epätasapainoja. Vuonna 2023 sillä havaittiin olevan liiallisia epätasapainoja. Italialla on edelleen haavoittuvuuksia, jotka liittyvät erityisesti suureen julkiseen velkaan ja heikkoon tuottavuuden kasvuun yhdistettynä työmarkkinoilla ja rahoitusmarkkinoilla yhä ilmeneviin heikkouksiin, millä on rajatylittävää merkitystä. Italian julkinen velka suhteessa BKT:hen supistui huomattavasti covid-19-pandemian huipusta, mikä johtui pääasiassa nimellisen BKT:n voimakkaasta kasvusta. Julkisen talouden velkasuhde on kuitenkin edelleen suuri, yli 137 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja laskusuuntauksen ennustetaan kääntyvän nousuun tänä ja ensi vuonna. Tämä suuntauksen muutos johtuu suuresta velkaa kasvattavan velkakannan korjauserästä, supistumisesta huolimatta edelleen suuresta julkisen talouden alijäämästä ja nimellisen BKT:n kasvun hidastumisesta. Tuottavuuden kasvu on ollut kaiken kaikkiaan ja keskimäärin myönteistä mutta vähäistä, mikä osoittaa uudistusten ja investointien tarpeen rakenteellisten puutteiden korjaamiseksi ja tuottavuuden kasvulle suotuisten olosuhteiden edistämiseksi. Työmarkkinaolosuhteet ovat parantuneet viime vuosina eivätkä aiheuttaneet palkkapaineita. Työvoimaosuus on noussut ennätystasolle, vaikkakin taso on edelleen suhteellisen alhainen. Rahoitusalan vahvistuminen on jatkunut, kun pankkien varojen laatu ja kannattavuus ovat parantuneet, vaikka italialaiset pankit ovat edelleen huomattavan alttiina valtion luottoriskille ja taseissaan oleville valtion takaamille lainoille. Politiikkatoimet ovat olleet onnistuneita haavoittuvuuksien korjaamisessa, myös elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon kautta, ja niillä muun muassa edistetään tuottavuutta ja BKT:n potentiaalista kasvua julkisen talouden velkasuhteen pienentämiseksi pitkällä aikavälillä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanovauhdin ylläpitäminen on edelleen olennaisen tärkeää, ja uudet politiikkatoimet olisivat hyödyllisiä. Korkean julkisen talouden velkasuhteen pienentäminen edellyttää selvästi lisätoimia. Uudistettu vakaus- ja kasvusopimus, mukaan lukien liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn soveltaminen, tarjoaa soveltuvan ja vahvan valvontamekanismin, jolla voidaan reagoida julkisen talouden kestävyyteen liittyviin riskeihin ja täydentää makrotalouden epätasapainojen menettelyn mukaista valvontaa.

(11) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan[14] Italian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 8,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 7,4 prosenttiin vuonna 2023, kun taas sen julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 140,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, pieneni 137,3 prosenttiin vuoden 2023 lopussa. Kuten Finanssipoliittisessa ohjauksessa vuodeksi 2024[15] ilmoitettiin, komissio on toteuttanut ensimmäisen vaiheen alijäämäperusteisia liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämiseksi vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Komissio antoi 19 päivänä kesäkuuta 2024 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen[16]. Kertomuksessa arvioitiin Italian julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2023 Italian julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kyseisen arvioinnin perusteella ja SEUT-sopimuksen 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio aikoo ehdottaa heinäkuussa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Italian osalta

[14] Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

[15] COM(2023) 141 final.

[16] Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

suosittamalla neuvostolle, että se antaisi 126 artiklan 6 kohdan mukaisen päätöksen liiallisen alijäämän olemassaolosta Italiassa.

(12) Neuvosto suositti[17] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Italialle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023 maltillinen finanssipolitiikka erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu pienemmäksi kuin keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu[18], kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Italiaa kehotettiin samalla olemaan valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Italialle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys[19] oli vuonna 2023 hieman elvyttävä (0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka oli 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen ja neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kiristävä vaikutus johtui siitä, että energian hintojen noususta kärsiville kotitalouksille ja yrityksille tarkoitettujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) hätätukitoimenpiteiden kustannukset olivat vähentyneet (1,4 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:hen). Eläkkeet ja verokiilan leikkaukset olivat kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvun päätekijöitä (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä). Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne kasvoivat 0,3 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Italia rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Se rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten älykkäiden verkkojen vahvistamiseen, ”Tyrrhenanmeren yhteyden” rakentamiseen, nopeiden joukkoliikennejärjestelmien kehittämiseen, vedyn tuotantoon ympäristövaurioalueilla, nopeisiin internetyhteyksiin ja julkishallinnon digitalisointiin, joita rahoitetaan osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

(13) Vuoden 2024 vakausohjelmaan sisältyvät keskeiset kehitysarviot voidaan tiivistää seuraavasti. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvu on 1,0 prosenttia vuonna 2024 ja 1,2 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio 1,2 prosenttia vuonna 2024 ja 1,8 prosenttia

---

17 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Italian kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 96).

18 Komission kevään 2024 ennusteen perusteella Italian keskipitkän aikavälin potentiaaliseksi tuotannon kasvuksi vuonna 2023 arvioidaan nimellisin luvuin 5,9 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen reaalisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

19 Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sen tavoitteena on arvioida sekä kansallisesti rahoitettavan että EU:n talousarviosta rahoitettavan finanssipolitiikan antamaa taloudellista sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

vuonna 2025. Muuttumattoman lainsäädäntöskenaarion mukaan julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen ennustetaan supistuvan 4,3 prosenttiin vuonna 2024 ja 3,7 prosenttiin vuonna 2025. Julkisen talouden velkasuhteen on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä 0,5 prosenttiyksiköllä 137,8 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 138,9 prosenttiin. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden alijäämän ennakoidaan supistuvan niin, että se on 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 2,2 prosenttia vuonna 2027. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan sen vuoksi jäävän alle alijäämälle asetetun viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodesta 2026 alkaen. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden velkasuhteen ennakoidaan puolestaan kasvavan edelleen 139,8 prosenttiin vuonna 2026 ja supistuvan hieman 139,6 prosenttiin vuonna 2027.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 0,9 prosenttia vuonna 2024 ja 1,1 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 1,6 prosenttia vuonna 2024 ja 1,9 prosenttia vuonna 2025.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 4,4 prosenttia ja julkisen talouden velan on määrä vuoden 2024 loppuun mennessä kasvaa suhteessa BKT:hen 138,6 prosenttiin. Alijäämän ennustettu supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa energiatukitoimenpiteiden asteittaisesta lakkauttamisesta ja asuntojen kunnostamiseen tarkoitettujen verohyvitysten huomattavasti alhaisemmista talousarviokustannuksista (1/4 prosenttia suhteessa BKT:hen noin 3½ prosentista vuonna 2023). Tämä on seurausta lainsäädännön muutoksista, jotka johtivat myös uusien verohyvitysten tilastolliseen luokitteluun ”ei-maksettaviksi” (kun taas aiemmat verohyvitykset luokiteltiin ”maksettaviksi”). Julkisen talouden velkasuhteen kasvu vuonna 2024 johtuu velkakannan korjauserän voimakkaasta kasvusta, jonka taustalla on asuntojen peruskorjausten vuosien 2021–2023 verohyvitysten viivästynyt kassavirtavaikutus. Komission arvioiden perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan kiristävä, 3,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(16) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Italian julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(17) Neuvosto suositti[20] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Italialle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[21] nimelliskasvun enintään 1,3 prosenttiin.

[20] Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Italian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 105).

[21] Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Italian kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 2,8 prosenttia[22] eli suositeltua enimmäiskasvua vähemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun alitus vuonna 2024 on 2,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nettomenot vuonna 2023 olivat kuitenkin suosituksen antamisajankohtana 2,9 prosenttia odotettua suuremmat suhteessa BKT:hen. Koska vuotta 2024 koskeva suositus annettiin kasvuvauhdin muodossa, suosituksen noudattamista arvioitaessa on otettava huomioon myös vertailuajankohdan vaikutus vuodesta 2023 alkaen. Jos nettomenot olisivat olleet vuonna 2023 samat kuin suosituksen antamisajankohtana odotettiin, nettomenojen kasvu vuonna 2024 olisi ollut 0,9 prosenttia enemmän suhteessa BKT:hen kuin suositeltu kasvuvauhti. Näin ollen katsotaan, että kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot eivät ole täysin suosituksen mukaisia.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Italia purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Italian olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[23] ovat suhteessa BKT:hen 1,0 prosenttia vuonna 2023 ja 0,0 prosenttia vuonna 2024. Jos saatavat säästöt käytettäisiin julkisen talouden alijäämän supistamiseen, kuten neuvosto on suosittanut, julkisen talouden sopeutus olisi näiden kehitysarvioiden perusteella 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[24] kiristävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jälkimmäisen taustalla on kuitenkin muiden pääomamenojen (3,2 prosenttia

[22] Tässä otetaan huomioon suuruudeltaan 0,04 prosenttia suhteessa BKT:stä olevat kertaluontoiset toimenpiteet vuonna 2024, jotka liittyvät erilaisiin lähdeveroihin ja tuloihin, jotka liittyvät verovelvollisten aiemman verokantansa vapaaehtoiseen vakiinnuttamiseen (niin kutsuttu ”tregua fiscale”) sekä seuraamusten ja sakkojen vähenemiseen, jota lievennettiin toimilla, jotka liittyivät Italian toukokuussa 2023 kärsimiin tulviin (sekä suuruudeltaan 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen olevat kertaluonteiset toimenpiteet vuonna 2023, jotka liittyvät erilaisiin lähdeveroihin ja tuloihin, jotka liittyvät verovelvollisten aiemman verokantansa vapaaehtoiseen vakiinnuttamiseen (niin kutsuttu ”tregua fiscale”) sekä seuraamusten ja sakkojen vähenemiseen, jota lievennettiin toimilla, jotka liittyivät Italian toukokuussa 2023 kärsimiin tulviin). Neuvosto mainitsi 14. heinäkuuta 2023 myös Italiaa toukokuussa 2023 koetelleet tuhoisat tulvat ja totesi, että tulvien yhteydessä annetun suoran hätätilanteen tuen kustannukset otettaisiin huomioon myöhemmin arvioitaessa julkista taloutta koskevien neuvoston suositusten noudattamista ja että ne katsottaisiin periaatteessa kertaluontoisiksi ja väliaikaisiksi toimenpiteiksi.

[23] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

[24] Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (kymmenen vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluontoiset toimenpiteet iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot ja iv) elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muista EU:n rahastoista rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

suhteessa BKT:hen) kiristävä vaikutus, mikä liittyy pääasiassa edellä mainittuun asuntojen peruskorjausten verohyvityksiin liittyvien tukien jyrkkään vähentämiseen vuonna 2024. Kansallisesti rahoitetuilla juoksevilla perusmenoilla arvioidaan olevan finanssipolitiikan viritykseen, johon nykyisten energiatukitoimenpiteiden asteittainen lakkauttaminen vaikuttaa, elvyttävä vaikutus, joka on 0,4 prosenttia BKT:stä, mikä viittaa siihen, että nykyisistä energiatukitoimista saatavat 0,8 prosentin BKT-säästöt käytetään täysimääräisesti elvyttävään politiikkaan, joka lisää juoksevia nettomenoja vuonna 2024, mukaan lukien verokiilojen leikkaukset. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennakoidaan purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta. Saatavia säästöjä ei kuitenkaan ennakoida käytettävän kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta.

(19) Lisäksi neuvosto suositti, että Italia jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 olevan 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen)[25]. Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n varoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan vähenevän 0,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 olivat 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen), pääasiassa ReactEU-välineeseen liittyen.

(20) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 4,7 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Alijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa verokiilan leikkausten odotetusta pitkittymisestä ja korkomenojen kasvusta. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 141,7 prosenttia. Julkisen talouden velkasuhteen ennustettu kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa epäsuotuisammasta korkokasvuvauhdista ja velkaa kasvattavan velkakannan korjauserästä, joka liittyy asuntojen peruskorjausten valtiontukien viivästyneeseen kassavaikutukseen.

(21) Italian verotulot suhteessa BKT:hen ovat suhteellisen suuret muihin jäsenvaltioihin verrattuna, ja suurin osuus on peräisin työnteon verotuksesta. Sen jälkeen, kun Italian parlamentti hyväksyi mahdollistavan lain, jolla annetaan laajat valtuudet uudistaa verojärjestelmää, hallitus hyväksyi useita täytäntöönpanoasetuksia. Tähän mennessä hyväksytyillä toimenpiteillä ei kuitenkaan vastata verotusjärjestelmän keskeisiin haasteisiin, ja leikkaukset verokiilaan, joista säädetään vain vuoteen 2024 asti ja jotka rahoitetaan tilapäisillä säännöksillä, ovat melko rajallisia. Lisäksi kiinteiden verojärjestelmien laajentaminen, myös itsenäisten ammatinharjoittajien osalta, heikentää verojärjestelmän horisontaalista tasapuolisuutta ja tehokkuutta vähentämällä uudelleenjakoa, suosimalla tiettyjä veronmaksajien luokkia ja estämällä yritysten kasvua. Osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa toteutetaan useita tärkeitä verojärjestelmän hallintoa ja yksinkertaistamista koskevia toimenpiteitä, kuten esitäytettyjen alv-ilmoitusten käyttöönotto, mutta muilla viimeaikaisilla toimenpiteillä

[25] Ensimmäiseen desimaaliin pyöristettäessä kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ero vuosina 2023 ja 2024 on 0,0.

voi olla kielteisiä vaikutuksia verosäännösten noudattamiseen. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa 5 vuoden veronkantoaika, veronkiertoon ja sosiaaliturvamaksuihin liittyvien sanktioiden vähentäminen sekä veroarmahdusten kaltaisten toimenpiteiden uudistaminen. Myös pienyritysten verovelkoja koskevan verovelvollisen ja verohallinnon välisen ennakkosopimusjärjestelmän vaikutusta verosääntöjen noudattamiseen on seurattava tiiviisti. Verojärjestelmän rakenteellisempi ja kasvumyönteisempi uudistus edellyttäisi sitä, että verorasite siirrettäisiin budjettineutraalisti tuotannollisista tekijöistä muihin kasvulle vähemmän haitallisiin lähteisiin. Suunnitellun arvonlisäveron yksinkertaistamisen yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa, eikä verouudistuksen mahdollistavaan lakiin sisällytetty kiinteistörekisteriarvoja, jotka ovat suuriltaosin vanhentuneita ja markkina-arvoista poikkeavia. Lisäksi julkisiin käyttöoikeussopimuksiin, esimerkiksi rantojen osalta, on todettu liittyvän huomattavia tulonmenetyksiä. Suhteellisen suurista ympäristöverotuloista huolimatta Italian verojärjestelmä voisi tukea vihreää siirtymää paremmin erityisesti yhdenmukaistamalla verotusta energialähteiden ja ajoneuvojen, myös työsuhdeautojen, hiilidioksidipäästöjen tasolla.

(22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Italian pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta suunnitelman sitoumukset voidaan toteuttaa elokuuhun 2026 mennessä, on tärkeää, että Italia jatkaa uudistusten toteuttamista ja nopeuttaa investointeja puuttumalla ilmeneviin viivästyksiin varmistaen samalla vahvat hallinnolliset valmiudet. Erityisesti investoinnit keskittyvät voimakkaasti elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon loppupuolelle, ja niihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(23) Italian edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Italia on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta haasteita on edelleen jäljellä ja alueellisia eroja esiintyy pohjoisen keskiosan ja eteläisten alueiden välillä. Koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanon nopeuttaminen sekä hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen kansallisella ja erityisesti valtiotasoa alemmalla tasolla on ratkaisevan tärkeää. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Hallinnollisia valmiuksia kehittävien toimenpiteiden lisäksi on erityisen tärkeää, että tutkimukseen, innovointiin ja kilpailukykyyn tehtävät investoinnit toteutetaan nopeasti erityisesti vähemmän kehittyneillä alueilla infrastruktuurin kehittämissuunnitelmien ja alueellisten älykkään erikoistumisen strategioiden rinnalla. Italian olisi jatkettava keskeisten julkisten palvelujen, erityisesti vesi- ja

jätepalvelujen, laadun parantamista etelässä muun muassa edistämällä aluetason toimijoiden käyttöä. On edelleen tärkeää edistää täydennys- ja uudelleenkoulutusta, myös vihreän siirtymän osalta, kasvattamalla korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta ja koulutukseen osallistuvien aikuisten määrää. Erityisesti etelässä toimintalinjana on työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrän vähentäminen parantamalla koulutusjärjestelmää ja kohdentamalla aktiivista työmarkkinapolitiikkaa nykyistä paremmin. Lisäksi on tarpeen jatkaa naisten työllisyyden tukemista lisäämällä kohtuuhintaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjontaa. Italia voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä tukeakseen teollisuuden ekosysteemien muutosta erityisesti etelässä. Tehokkaita toimia voisivat olla teollisuuden yhdennetyt toimintapolitiikat, joilla tuetaan strategisten teknologioiden kehittämistä ja soveltamista erityisesti digitaalisessa innovoinnissa, puhtaassa energiassa ja resurssitehokkuudessa, ja erityisesti aloilla, joilla on jo vahva asema etelässä, kuten auto- ja ilmailuteollisuudessa. Uutta etelän erityistalousaluetta koskevasta strategisesta suunnitelmasta voisi tulla johdonmukainen kehys, jolla edistetään yritysten innovointia ja tuottavuutta keskittymällä kriittisiin hankkeisiin ja vahvistamalla integraatiota arvoketjuissa.

(24) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Italialla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät verotukseen, väestörakenteeseen ja sen julkisen talouden kestävyyteen kohdistamiin vaikutuksiin, teollisuusstrategiaan ja kilpailupolitiikkaan.

(25) Italian väestö on yksi EU:n jäsenvaltioiden vanhimmista, sen syntyvyys on yksi EU:n alhaisimmista ja ensikertaa synnyttävät naiset ovat Italiassa keskimääräisesti vanhempia kuin muualla EU:ssa. Muuttotase on edelleen positiivinen, mutta ei enää kompensoi alhaista syntyvyyttä. Tämän seurauksena työikäinen väestö vähenee edelleen, mikä rajoittaa potentiaalista kasvua. Viime vuosina käyttöön otettujen varhaiseläkejärjestelmien pahentama epäsuotuisan väestökehitys lisää eläkemenojen osuutta suhteessa BKT:hen vuoteen 2040 asti. Pidemmällä aikavälillä eläkemenojen odotetaan laskevan asteittain, mihin vaikuttaa myös vuoden 2011 eläkeuudistus, jos se toteutetaan täydessä laajuudessaan, mukaan lukien rajoittamalla varhaiseläkejärjestelmiä. Vahvemmat ja osallistavammat työmarkkinat naisille ja nuorille sekä parempi työn laatu, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että työssäkäyvien köyhyys vähenee ja epätyypillisissä työsuhteissa olevat työntekijät saavat parempaa sosiaalista suojelua, voivat auttaa lieventämään väestörakenteeseen liittyviä haastetta. Tältä osin tärkeässä roolissa voisivat olla myös perheeseen liittyvät toimintapolitiikat, kuten toimenpiteet, joilla edistetään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä helposti saatavilla olevia ja laadukkaita hoitopalveluja. Lisäksi maahanmuutolla voitaisiin torjua väestön vähenemistä erityisesti lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Vaikka vuonna 2024 toteutetut toimenpiteet lisäävät Italiaan pääsevien EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten määrää ja yksinkertaistavat ulkomaisten koulutusnimikkeiden tunnustamista, kattava strategia korkeasti koulutettujen työntekijöiden ja opiskelijoiden houkuttelemiseksi ja säilyttämiseksi on edelleen avainasemassa aivovuodon ja negatiivisen väestökehityksen torjunnassa. Tässä yhteydessä kaikki nämä toimenpiteet auttaisivat myös tukemaan ylöspäin

suuntautuvaa sosiaalista lähentymistä komission yksiköiden sosiaalisen lähentymisen kehykseen perustuvan toisen vaiheen analyysin mukaisesti[26].

(26) Etelän talous edisti covid-19-kriisin jälkeistä elpymistä. Eteläisillä alueilla taloudelliselle toiminnalle on ominaista pohjoisen keskiosan alueiden taloudellista toimintaa pienempi lisäarvo. Lisäksi hiilestä irtautumisen odotetaan vaikuttavan erityisesti etelän vientiin. Useat politiikkatoimet, erityisesti verokannustimet, tukevat taloudellista toimintaa etelässä. Italia perusti vuonna 2023 etelään yhden erityistalousalueen ja siirsi vastuun aiemmista talousalueista yhden elimen alaisuuteen ministerineuvoston kansliaan. Alueen strategista suunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty. Elpymis- ja palautumistukiväline ja muut EU:n varat edistävät investointeja ja uudistuksia eteläisillä alueilla. Etelä tarvitsee teollisuus- ja kehitysstrategian nykyisten politiikkatoimien kohdentamiseksi paremmin ja EU:n ja kansallisten investointien lisäarvon parantamiseksi. Tältä osin monilla aloilla etelässä, kuten logistiikassa ja uusiutuvan energian arvoketjuissa Välimerellä, on huomattavaa potentiaalia. Lisäksi on keskeisen tärkeää vahvistaa tieteen ja liiketoiminnan välisiä yhteyksiä tieteellisen tiedon muuttamiseksi käytännön ratkaisuiksi, jotta voidaan elvyttää teollisuutta ja asemoida etelä globaaleihin arvoketjuihin. Tätä varten on olennaisen tärkeää jatkaa teknologian siirrosta vastaavien toimistojen roolin vakiinnuttamista erityisesti etelässä esimerkiksi vahvistamalla hallinnollisia valmiuksia. Näiden strategisten alojen määrittely ja valinta kehitysstrategiassa on merkityksellinen tekijä eteläisten alueiden kilpailukyvyn lisäämisessä, millä olisi myönteinen vaikutus kansallisella tasolla. Nykyisten politiikkatoimien ja suunniteltujen investointien kohdentaminen etelälle ominaisille aloille voi lisätä alojen taloudellista vaikutusta entisestään.

(27) Liiketoimintaympäristön kehittäminen helpottaisi yrittäjyyttä, ja paremmat kilpailuolosuhteet edistäisivät resurssien tehokkaampaa kohdentamista, mikä johtaisi kilpailukyvyn ja tuottavuuden kasvuun. Kilpailun lisääntyminen ja alakohtaisen sääntelyn parantaminen hyödyttäisivät myös kuluttajia ja parantaisivat julkista taloutta, mikä helpottaisi korjaamaan suureen julkiseen velkaan ja tuottavuuden heikkoon kasvuun liittyviä Italian haavoittuvuustekijöitä (ks. johdanto-osan 10 kappale). Vuoden 2022 vuotuinen kilpailulaki hyväksyttiin joulukuussa 2023, ja se on pantava asianmukaisesti täytäntöön. Italian lainsäädännön mukaisesti Italian elpymis- ja palautumissuunnitelmassa säädetään kilpailulain hyväksymisestä vuosittain. Suunnitelmassa ei kuitenkaan määritellä kaikkia aloja, jotka kuuluvat vuotuisten kilpailulakien soveltamisalaan. Lainsäädäntöaloitteelle on erityinen tarve vähittäiskaupan alalla, erityisesti kauppojen avaamista ja myynninedistämistä koskevan sääntelyn osalta, säänneltyjen ammattien osalta, erityisesti ammattiin pääsyn edellytysten helpottamiseksi, sekä rautatiealalla, jossa lähi- ja kaukoliikenteen palvelusopimukset olisi tehtävä kilpailuperusteisesti. Lisäksi Italian kilpailuviranomaisen mukaan merkittäviä kilpailun esteitä on useilla muilla aloilla, kuten postipalvelujen, lääkkeiden, kauppakamareiden ja yksityisten autonvuokrauspalvelujen aloilla.

Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroalueen talouspolitiikkaa koskevan

[26] SWD(2024)132 final.

suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 1, 2, 3 ja 4 auttavat Italiaa noudattamaan ensimmäistä, toista, kolmatta ja neljättä euroalueelle annettua suositusta.

(28) Komission suorittama perusteellinen tarkastelu ja epätasapainojen olemassaoloa koskevat komission päätelmät huomioon ottaen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1, 2, 3 ja 4. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuustekijöitä, joita liittyy suureen julkiseen velkaan. Suosituksissa 2, 3 ja 4 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan haavoittuvuustekijöitä, jotka liittyvät heikkoon tuottavuuden kasvuun, mikä osaltaan tukee BKT:n potentiaalista kasvua ja edistää näin ollen myös suosituksen 1 noudattamista. Suosituksilla 1, 2, 3 ja 4 myötävaikutetaan sekä epätasapainojen korjaamiseen että euroalueelle annetun suosituksen noudattamiseen johdanto-osan 27 kappaleen mukaisesti.

SUOSITTAA, että Italia toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[27] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkinen velka saadaan uskottavasti lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä ja jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen saadaan supistettua kohti perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa; tekee verojärjestelmästä kasvua paremmin tukevan keskittymällä verokiilan kaventamiseen julkisen talouden kestävyyttä koskevien tavoitteiden mukaisesti muun muassa vähentämällä verotukia ja päivittämällä kiinteistörekisteriarvot ja varmistaa samalla oikeudenmukaisuuden ja progressiivisuuden sekä vihreän siirtymän tukemisen;

2. vahvistaa valmiuksia hallinnoida EU:n varoja, nopeuttaa investointeja ja ylläpitää uudistusten toteuttamista; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. puuttuu kielteisiin väestökehityksen suuntauksiin lieventääkseen sen vaikutuksia potentiaaliseen kasvuun muun muassa houkuttelemalla korkean osaamistason työntekijöitä Italiaan ja pitämällä heidät Italiassa sekä erityisesti naisiin, nuoriin ja työssäkäyvien köyhyyteen liittyviin työmarkkinoiden haasteisiin erityisesti epätyypillisissä työsuhteissa olevien työntekijöiden osalta;

[27] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

4. määrittää teollisuus- ja kehitysstrategian alueellisen kuilun kaventamiseksi yksinkertaistamalla nykyisiä politiikkatoimia ja ottamalla huomioon keskeiset infrastruktuurihankkeet ja strategiset arvoketjut; torjuu kilpailua rajoittavia toimia erityisesti vähittäiskaupassa, säännellyissä ammateissa ja rautatiealalla.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja